

IHP Beurs

Energiecrisis – inzichten en handelingsperspectief

Jeroen Buunk
Energieconsultant

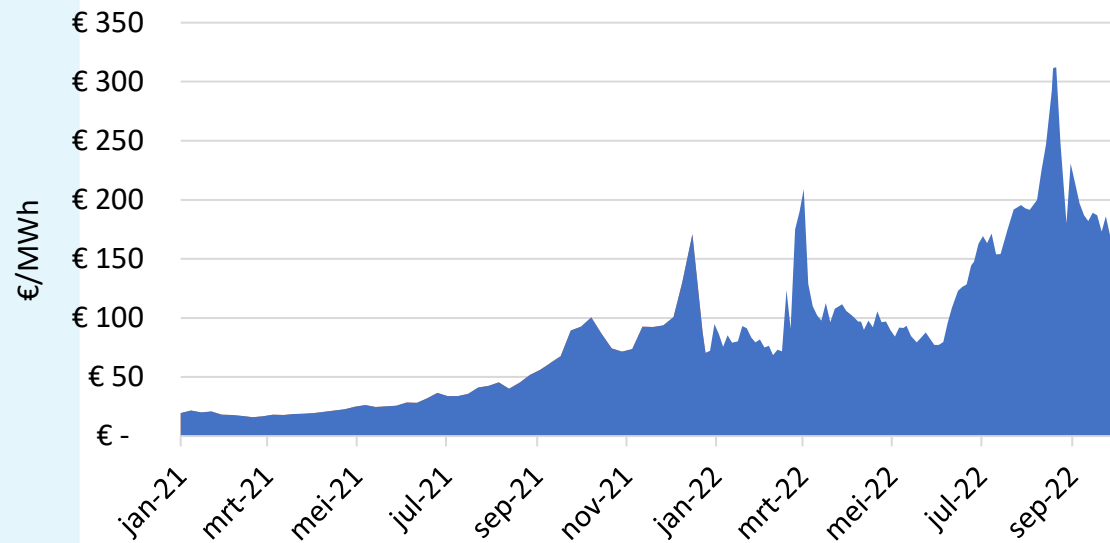
13 oktober 2022

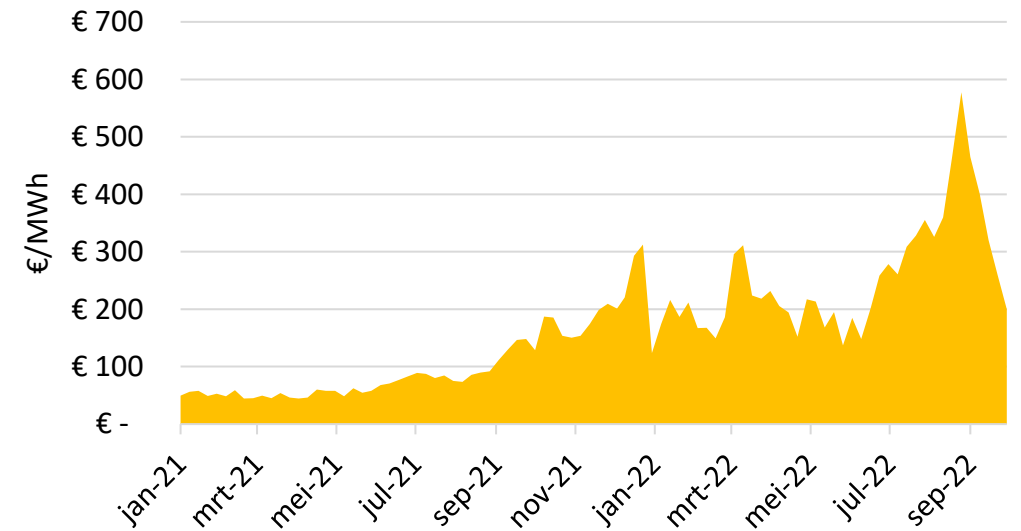

Overview

Ongekende situatie

Aardgas

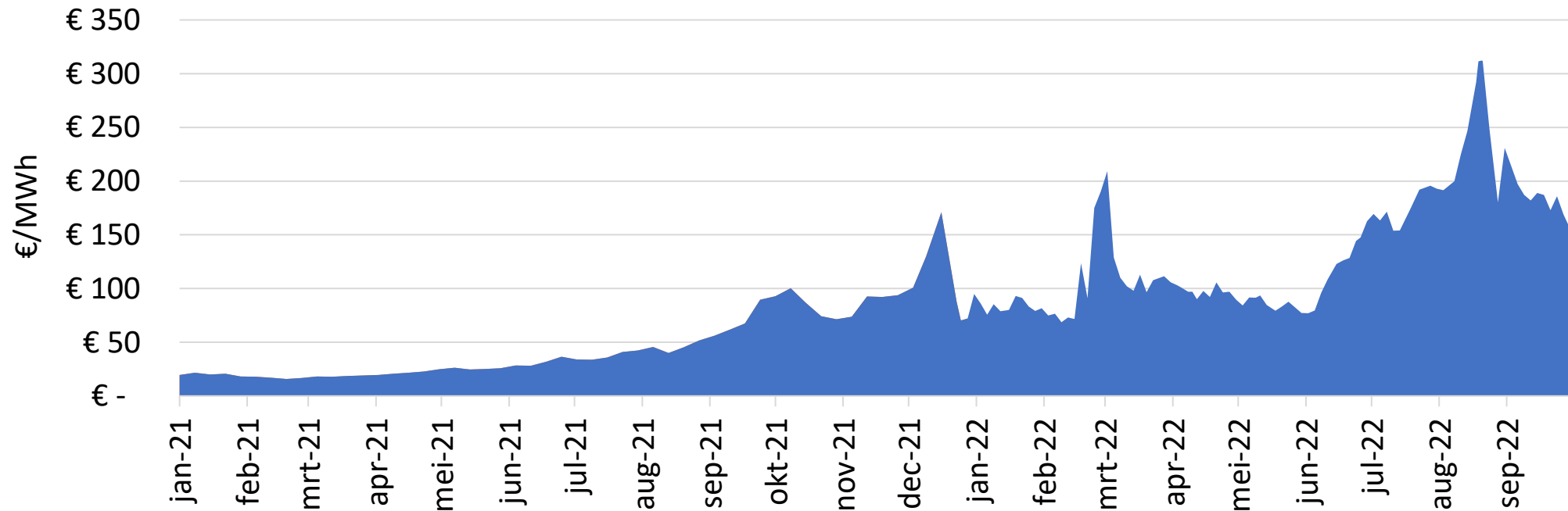

Elektriciteit

Gasmarkt

TTF maandprijs ontwikkeling

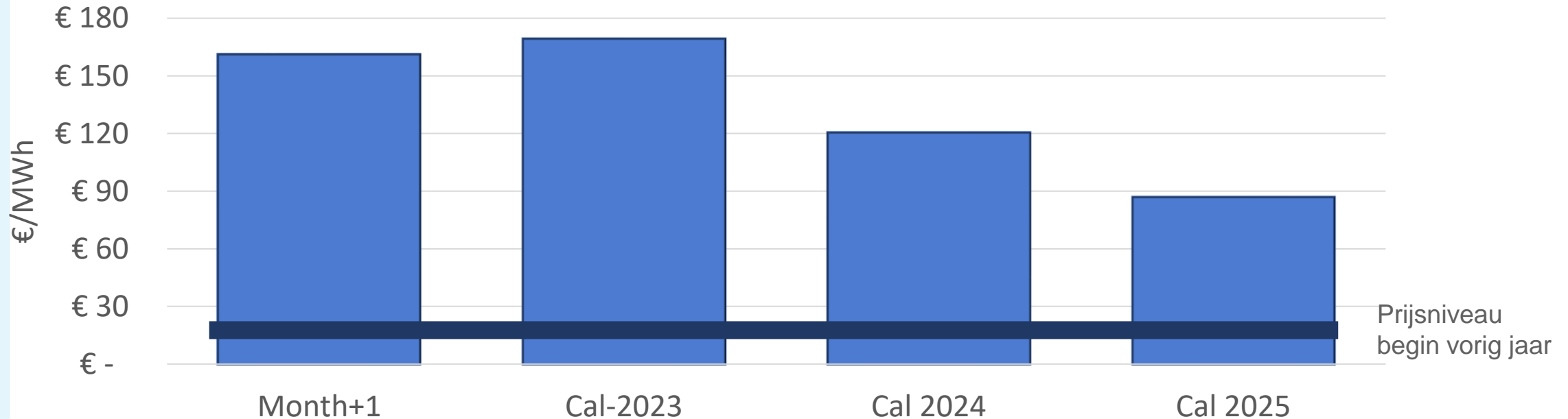

- Maandprijs aardgas 8x zo hoog als begin vorig jaar
- Sterke (paniek)reacties leiden tot pieken in de prijs

Marktprijzen

Langetermijn

- Niet langer een kortetermijn probleem
- Aardgasprijs voor 2025 nog steeds 4 tot 5 keer hoger dan voorheen

Hoge marktprijzen

Achtergrond

Markt is een continue afstemming van vraag en aanbod. Markt functioneert...

Situatie: Steeds minder aanbod van aardgas. Mismatch tussen vraag en aanbod.

Oplossing 1: Vergroot aanbod

- Aanbod kan niet meer reageren op korte termijn
- LNG → Importcapaciteit wordt nu maximaal benut
- Rusland → Lijkt uitgesloten dat toevoer weer wordt vergroot
- Groningen? → (Nog) geen optie

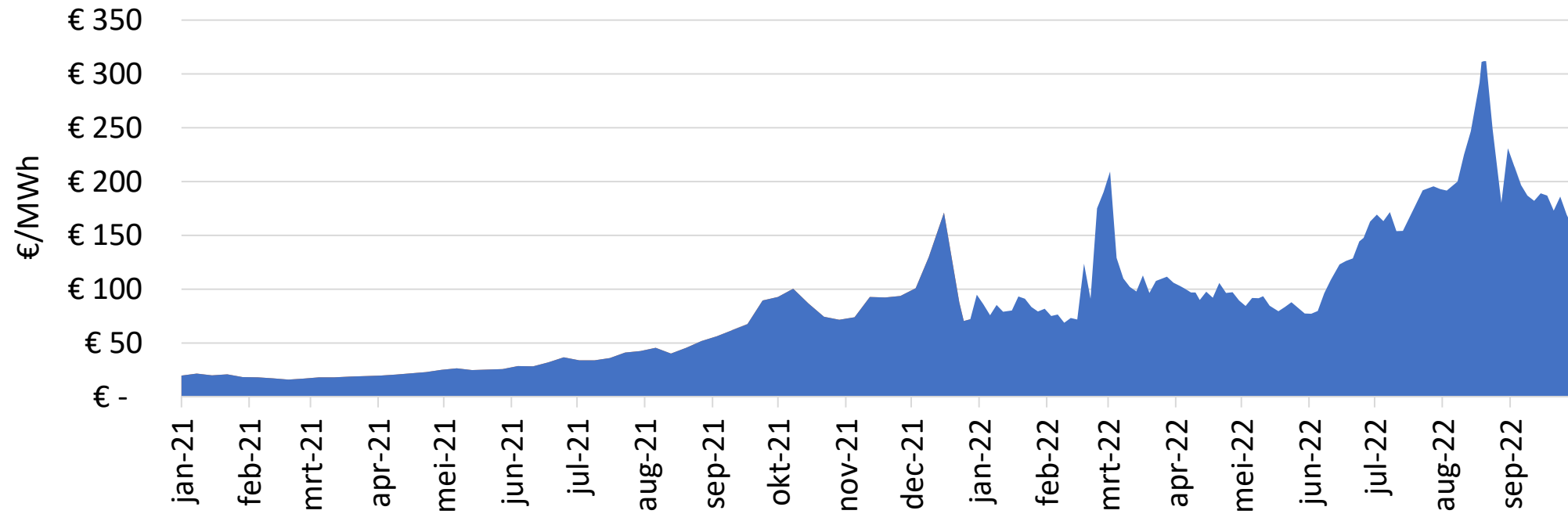
Oplossing 2: Vraag beperken / vraaguitval

- Besparingen huishoudens
- Minder verbruik voor elektriciteitsproductie
- Industrie gaat minder gebruiken
- Weersafhankelijk

Gasmarkt

TTF maandprijs ontwikkeling

Gasmarkt

Gedachtes/inzichten op basis van marktprincipes

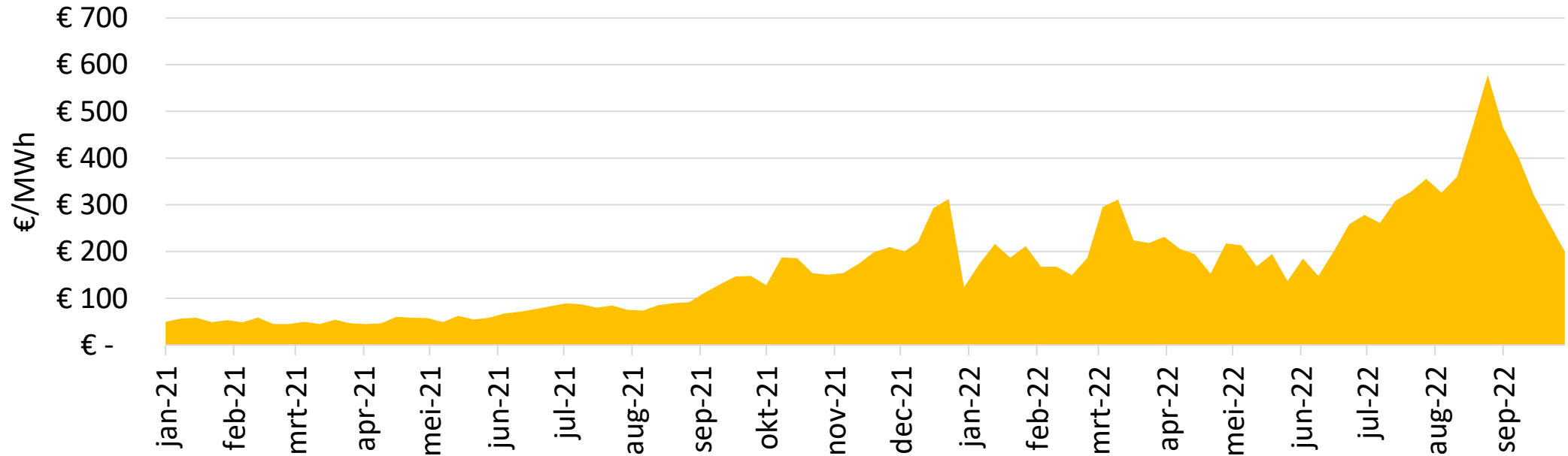
1. Acute paniek is uit de markt. Gasvoorraden gevuld en vraag is lager dan normaal. Grotere kans dat prijs verder zal dalen. Bij koude winter kan prijs wel nog weer sterk oplopen.
2. Aan aanbodkant lijken weinig veranderingen mogelijk voor de komende jaren. Komende jaren nog extreme krapte.
3. Op iets langere termijn (vanaf 2025) mogelijke meer capaciteit LNG en structurele vraagvermindering. Betere afstemming vraag en aanbod dus daling prijs.
4. Relatief hogere prijs blijft aannemelijk in rest van decennium.
5. Krappe gasmarkt en geopolitieke situatie kunnen leiden tot zeer heftige prijsschommelingen

Elektriciteitsmarkt

Kortetermijn prijsontwikkeling

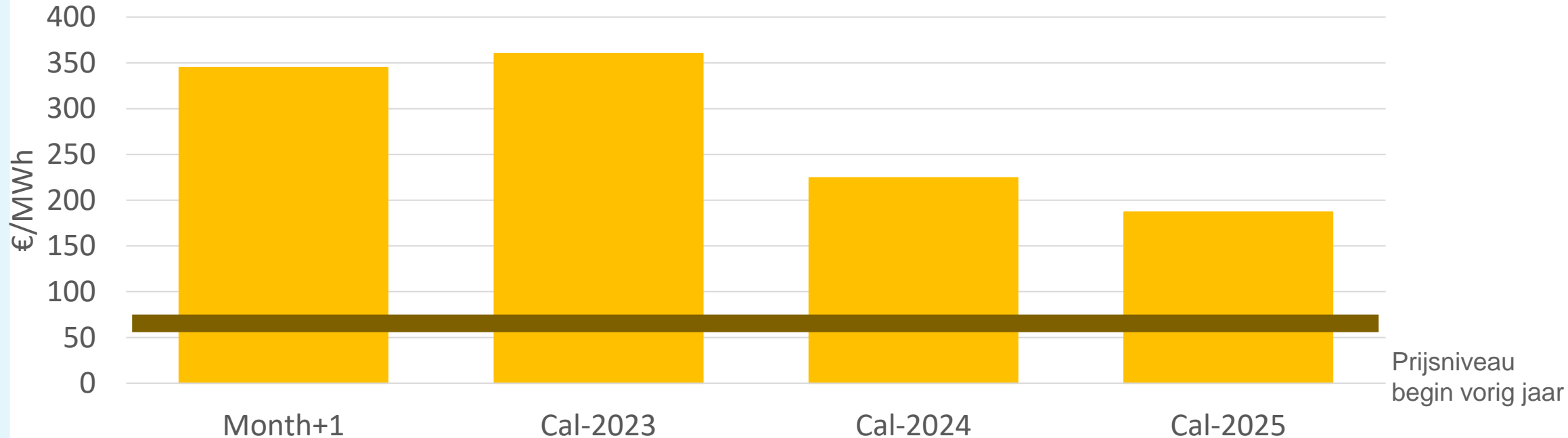

- Weekgemiddelde spotprijs ongeveer 5x zo hoog als begin vorig jaar
- Elektricitetsprijs volgt zelfde patroon als aardgas

Elektriciteitsmarkt

Lange termijn markten

- Aardgasprijs blijft van sterke invloed op de prijs komende periode
- Richting 2030 langzaam impact aardgasprijs minder

Day-ahead markt

€/MWh	30-sep	1-okt	2-okt	3-okt	4-okt	5-okt	6-okt
00:00	349	100	101	292	218	200	15
01:00	336	64	59	292	195	149	0
02:00	325	50	109	295	203	138	0
03:00	322	21	122	296	169	96	0
04:00	325	17	92	290	188	115	0
05:00	348	15	105	280	197	88	58
06:00	430	15	119	270	330	178	105
07:00	524	205	212	380	428	220	234
08:00	528	210	201	380	497	225	240
09:00	350	217	259	575	254	209	200
10:00	342	113	225	325	215	107	141
11:00	268	107	153	377	180	55	0
12:00	168	90	220	248	154	36	0
13:00	230	74	140	310	149	1	-5
14:00	159	60	75	206	139	3	-9
15:00	149	58	133	237	144	12	27
16:00	200	70	236	250	173	75	66
17:00	305	138	237	347	216	194	141
18:00	353	227	280	391	377	210	266
19:00	339	270	357	469	365	266	294
20:00	293	270	351	380	291	231	190
21:00	192	226	294	321	202	232	180
22:00	164	187	257	318	163	225	170
23:00	92	162	216	284	134	93	164

- Continue afstemming vraag en aanbod
- Grote fluctuaties in uurwaarden
- Baseload wordt duur (!)
- Flexibiliteit heeft veel waarde
- Onzekerheid over business case langere termijn

CO2 prijs

marktontwikkeling

Europese aanpak gascrisis

Prijsplafond / maximale marktprijs

Enkele lidstaten voor prijsplafond TTF

Veel onduidelijkheid en discussie want:

- Uitvoerbaarheid is onduidelijk
- Haalt oorzaak probleem niet weg, vergroot die juist
 - Kan zorgen voor meer vraag
 - Kan zorgen voor minder aanbod

Alternatief: prijsplafond voor aardgasinzet elektriciteitsproductie

Ook lastig want:

- Haalt marktprincipe elektriciteitsmarkt onderuit
- Risico voor vergroten aardgasvraag

Zeer rigoureuze voorstellen – vraag is welke kant dit op gaat en of het gaat helpen

Nationale aanpak

Ondersteuning bedrijfsleven

Tegemoetkoming energiekosten regeling (TEK)

Onduidelijk voor welke bedrijven en hoogte van compensering

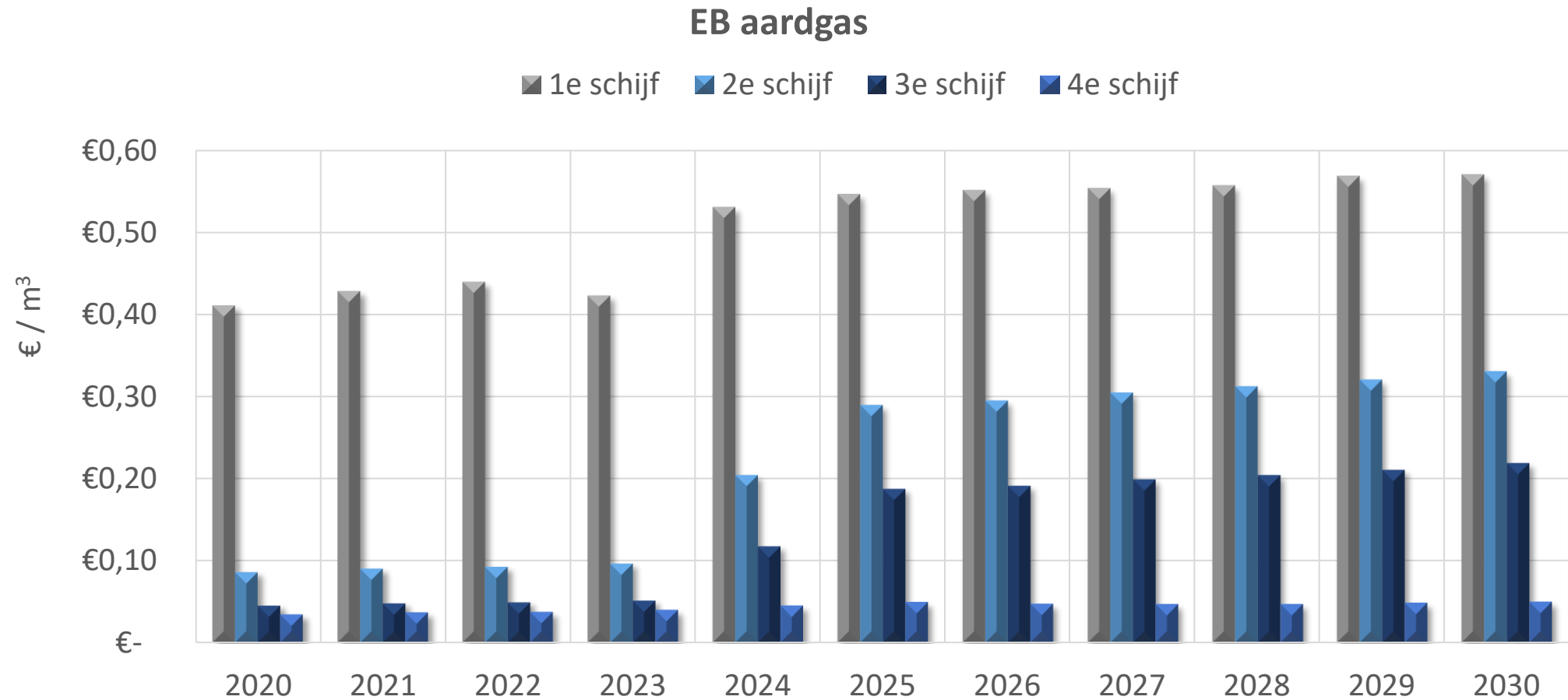
Vergoed een deel van de extra energiekosten voor de energie-intensieve bedrijven tot en met eind volgend jaar

Niet van toepassing voor zware industrie

Aanpassing energiebelasting

Sterke stijging kosten bedrijfsleven vanaf 2025

Aanpassing energiebelasting

Voorbeeld verandering energierekening

Energievraag bedrijf

Elektriciteit: 3 mln kWh

Aardgas: 2 mln m³

Stabiel verbruik richting 2030

Meer dan verdubbeling belastingdruk richting 2025

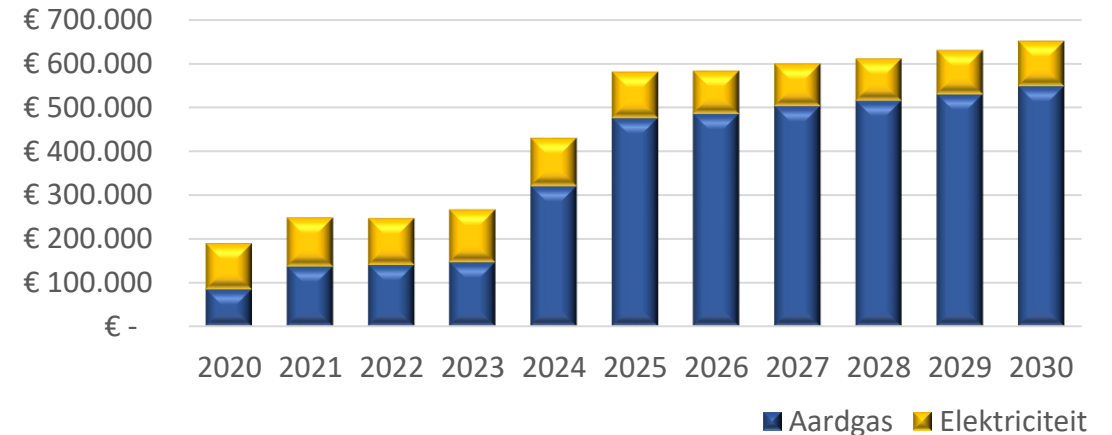
In 2020 is aandeel aardgas in EB 45%

In 2025 is aandeel aardgas in EB 82%

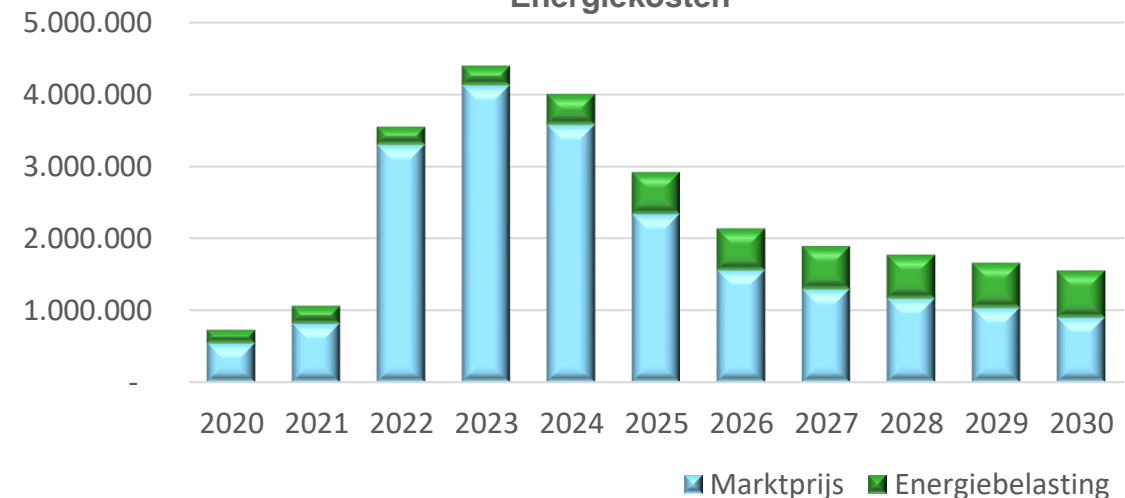
Voor energiecrisis < 20% van kosten door EB

Na energiecrisis > 40% van kosten door EB

Belastingdruk

Energiekosten

Energieprijzen

conclusie

- Aardgasmarkt blijft voor langere tijd gespannen
- Gasprijs van voor gascrisis komt niet meer terug voor bedrijven
- Elektriciteitsmarkt sterk aan het veranderen, biedt kansen
- Politiek worstelt met oplossingen – geen quick fix

Handelingsperspectief

Impacttermijn

- Korte termijn (nu - 1 jaar)
- Middellange termijn (2 - 3 jaar)
- Lange termijn (>3 jaar)

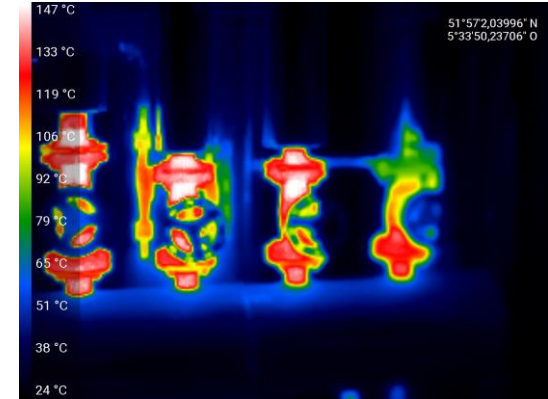

Handelingsperspectief

Korte termijn (1)

- **Maak een (nood)plan**
 - Impact bedrijfspecifiek
 - Volg markt- en beleidsontwikkelingen
 - Houd rekening met verschillende scenario's
- **Besparing (!)**
 - No-brainer: isolatie van warme en koude oppervlakken
 - Monitoring (nullast-, nacht- en weekendverbruik), good housekeeping
 - Voor de hand liggende maatregelen (perslucht, koeling, verwarming)
 - EED maatregelen/energiebesparingsplannen
- **Vraagsturing (elektriciteit)**
 - Slim schakelen koeling
 - Inkoopstrategie
- **Verken (nood)alternatieven**
 - Brandstoffen zoals stookolie, propaan

Actiepunten

Middellange termijn (2 – 4 jaar)

- **Flexibilisering en hybridisering**
 - WKK flexibiliseren (start-stop/deellast/koudlucht-bedrijf)
 - E-boiler (met subsidie; bij WKK veelal goede netverbinding)
 - Vraagsturing, warmte-opslag
 - Hybride ovens
- **Slimme elektrificatie**
 - Analyseer warmtestromen (!)
 - Warmtepompen; Damprecompressie
- **Eigen opwekking**
 - PV, wind, biogas
- **Aanpassen inkoopstrategie op nieuwe situatie**
 - Combinatie hedgen/flex

Actiepunten

Lange termijn (> 4 jaar)

- **Ontwikkelen roadmap**
 - Richting 2030 – met doorkijk naar 2040
 - Werk verschillende (prijs)scenario's uit
 - Houd rekening met flexibiliteit en hybridisering
 - Neem ontwikkelingen op fiscaal gebied mee
 - Infrastructuur cruciaal(!)
- **Analyse gehele productieketen**
 - Scope 1, 2 en 3
 - Breng afhankelijkheden in kaart
- **Kijk naar mogelijkheden lokale samenwerking**
 - Energiehubs, restwarmte-uitwisseling

Handelingsperspectief

Succes en sterkte

Contact

Lunet 5
3905 NW Veenendaal

Postbus 1094
3900 BB Veenendaal

088 - 520 04 00

info@blueterra.nl

blueterra.nl

twitter.com/Blueterra_NL

[linkedin.com/company/
blueterra-energy-experts](https://linkedin.com/company/blueterra-energy-experts)

Jeroen Buunk
jeroen.buunk@blueterra.nl